

Jak napisać testament

Materiał informacyjny

Każdy z nas może zdecydować o tym, kto i w jakim rozmiarze będzie dziedziczył wszystko, co udało się nam zgromadzić. Jeśli kolejność dziedziczenia według Kodeksu cywilnego odzwierciedla naszą wolę, możemy zrezygnować ze sporządzania testamentu. Jeśli jednak chcemy by nasz majątek (ale i ewentualne długi) otrzymała inna osoba, np. dalsza rodzina lub obca osoba, należy sporządzić testament. Jedynym ograniczeniem dla treści testamentu jest instytucja zachowku.

Wskazanie kilku osób jako powołanych do spadku, bez określenia ich udziałów, oznacza, że dziedziczą oni w częściach równych. Jeśli jedna z osób nie przyjęła spadku, jej udział rozkłada się na pozostałych spadkobierców. Jeśli jedyny spadkobierca testamentowy odrzuca spadek, wtedy spadek dziedziczony jest według kolejności ustawowej.

Jedynie w formie testamentu można przekazać komuś własność na wypadek naszej śmierci. Jeśli chcemy komuś darować rzecz już za naszego życia, pozostaje przekazanie rzeczy w formie darowizny.

❖ Rodzaje testamentów

- **Notarialny** – należy złożyć oświadczenie u notariusza, w którym wskazuje się, kto będzie spadkobiercą, jest to najbezpieczniejsza forma testamentu, trudna do unieważnienia.
- **Własnoręczny** – musi to być testament w całości napisany przez spadkodawcę, czytelny, podpisany przez niego z dodaną datą i miejscem sporządzenia. Dla uniknięcia wątpliwości, najlepiej takie pismo zatytułować: „testament”, a w treści wskazać, że: „w razie mojej śmierci, do spadku powołuję...”. Należy pamiętać, że dodatkowe adnotacje dokonane pod podpisem, mogą być uznane za nowy testament.
- **Urzędowy** – w obecności dwóch świadków można przekazać swoją wolę przed: wójtem, burmistrzem, prezydentem, starostą, marszałkiem województwa, kierownikiem urzędu stanu cywilnego. Ma on formę protokołu, podpisanego przez spadkodawcę i świadków.
- **Ustny** – jest to szczególny rodzaj testamentu, można go sporządzić, gdy zachodzi obawa rychłej śmierci (np. katastrofa, wypadek), a zachowanie zwykłych form nie jest możliwe. Do ważności tego testamentu konieczna jest obecność minimum 3 świadków.

Świadkiem przy sporządzaniu testamentu nie może być osoba niepełnoletnia, niepoczytalna, nie mogąca pisać i czytać, mówiąca w innym języku niż spadkodawca, skazana za fałszywe zeznania, nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych. Nie mogą to również być osoby blisko spokrewnione ze spadkodawcą, np. małżonek, krewni, powinowaci z I i II stopnia. Gdyby taka osoba była spadkobiercą, nieważny będzie zapis jej dotyczący.

❖ W testamencie mogą być zawarte:

- ☞ **zapis zwykły** – spadkodawca zobowiązuje spadkobiercę, np. do wypłacenia określonej sumy na rzecz innej osoby (np. wypłaty 10.000 zł dla wnuka przez syna – spadkobiercę).

- ↵ **polecenie** – jest to nałożony na spadkobiercę lub zapisobiercę obowiązek dokonania pewnej czynności, np. wpłaty określonej kwoty pieniędzy na konto fundacji, budowy nagrobka.
- ↵ **zapis windykacyjny** – przekazanie konkretnego przedmiotu np. przedsiębiorstwa, nieruchomości, obrazu, auta osobie wskazanej w testamencie notarialnym. Tym sposobem spadkodawca może przekazać konkretne przedmioty dla poszczególnych osób.
- ↵ **wykonawca testamentu** – można wskazać osobę, która ma zarządzać majątkiem spadkowym, spłacać długi, wykonywać zapisy i polecenia, przekazać majątek spadkobiercom (za odpowiednim wynagrodzeniem). Taka osoba może zrezygnować przed sądem z tej funkcji bez podania przyczyn.

❖ Jak odwołać testament?

Odwołanie może być dokonane w każdej chwili, nawet na chwilę przed śmiercią. Jest kilka sposobów na odwołanie testamentu:

- sporządzenie nowego testamentu,
- pozbawienie ważności poprzedniego, np. wymazanie podpisu,
- przekreślenie z adnotacją, że jest odwołany,
- zniszczenie – podarcie, spalenie.

❖ Kiedy testament będzie nieważny?

Dla zachowania ważności testamentu, konieczne jest by w momencie sporządzania spadkodawca (czyli osoba, która rozporządza swoim majątkiem) miała pełną zdolność do czynności prawnych (pełnoletnia i poczytalna). Jeśli okaże się, że była to osoba ubezwłasnowolniona lub w stanie ciężkiej choroby czy odurzenia lekami, ograniczającym odpowiednie rozeznanie, jest możliwość poddania ważności takiego testamentu pod wątpliwość.

Podobne skutki ma sporządzenie testamentu po wpływie groźby (np. zmuszenie do umieszczenia w testamencie konkretnej osoby wbrew woli spadkodawcy) lub pod wpływem błędu (np. chęć obdarowania konkretnej osoby spowodowana mylnym przeświadczeniem o jej cechach charakteru). Na podane powyżej przyczyny nieważności można się powoływać jedynie przez 3 lata od dowiedzenia się o niej, a maksymalnie przez 10 lat od otwarcia spadku (śmierci spadkodawcy/ogłoszenia testamentu).

Nieważny będzie również testament, który zawiera oświadczenia dotyczące majątków więcej niż jednej osoby. Nie jest więc możliwe sporządzenie testamentu wspólnego przez małżeństwo, rodzeństwo, rodzinę itd.